Samtycke, Noelia!
av Caroline Engvall

Illustratör: Katarina Vintrafors
Förlag: Boksmart
Lärarhandledning: Emma F Carlström

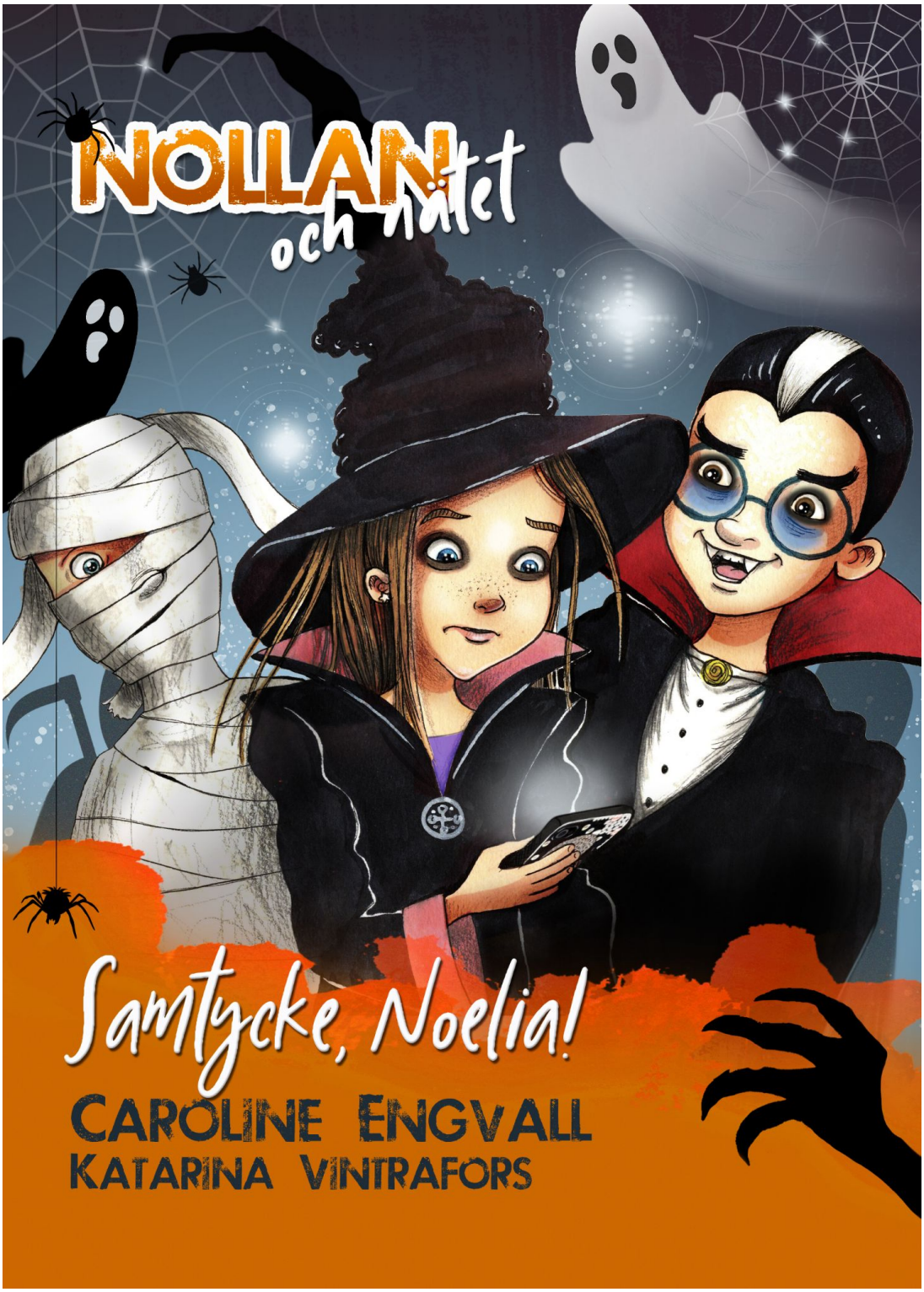

BOKSMART
SAGOR MED INBYGGD KUNSKAP

Emma
@kunskap_gladje_trygghet

Lärarhandledning till Nollan och nätet, Samtycke, Noelia?

I den här lärarhandledningen får du förslag på frågor att använda i samtal med eleverna i klassen. Använd en tankebok för att låta eleverna skriva om det lästa då och då. En tankebok är en bok som jag använder i flera ämnen för att låta eleverna reflektera över saker vi läst, diskuterat, upplevt eller sett. Ha en helklassdiskussion eller låt varje elev skriva ner sina reflektioner i sin tankebok. Eleven bestämmer själv vem som får läsa i deras bok. De som vill kan slutligen lyfta sina tankar i en helklassdiskussion.

Till varje kapitel finns det ord och fraser att samtala om innan ni läser.

Om man vill göra en bokrecension så finns det med en sådan också samt ett blad med reflektionsfrågor.

Det finns även med lektionstips kring frågor som rör samtycke.

Hoppas att ni får fina lektioner tillsammans.

Jag har bland annat använt hashtaggen #handledningnollanochnätet på Instagram, kika där för mer inspiration. /Emma, @kunskap_gladje_trygghet

Illustration: Katarina Vintrafors

I arbetet med trygghet och god studiemiljö bör frågor om nätet och sociala medier ingå, eftersom dessa är en stor del av elevernas skolvardag och fritid.

Skolverket
https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/sakerhet-pa-natet

Hej från författare Caroline Engvall!

Tack för att du vill arbeta med materialet till Nollan-böckerna. "Samtycke, Noelia?" är den nionde delen i serien om "Nollan och nätet". Det finns lärarhandledningar till alla böcker.

"Noelias hemlighet": handlar om grooming samt bra och dåliga hemligheter
"Noelias revansch": om elaka kommentarer
"Noelia och spelet": om hot och trakasserier i spel online
"Ryktet går, Noelia": om rykten online samt bra och dåliga pranks
"Noelia och stjärnfallet": om oönskade bilder/sexuellt ofredande
"Noelia och utmaningen": om challenges online
"Noelia och jakten på likes": om hets och press på sociala medier
"Är det riktigt sant, Noelia": om källkritik och källtillit

"Samtycke, Noelia" handlar om just samtycke. Längst bak i boken finns frågor att ställa till barnen efter läsningen. De finns även med i slutet av denna lärarhandledning.

Trevlig läsning!

Foto: Pontus Stigberg

Ord och fraser att samtala om före läsning för att eleverna ska vara bättre rustade att möta texten.

Framsida
Vem är författare och Illustratör? Vad ser du på bilden? Läs titeln och fundera över vad du tror kommer hända i boken.

Kapitel 1
Dov, rassla, greppa, skör, våldsamt eko, fastfrusen, förlamad

Kapitel 2
lossar greppet, automatiskt, knyta armarna i kors, missnöjd

Kapitel 3
Stekspade, maskerad, vasken, trasmatta

Kapitel 4
nästippen, fräsa, frätande

Kapitel 5
museum, mumla, näve, vasst ögonkast, flammande kinder, sitta på huk

Kapitel 6
guide, skivspelare, famla, mumie, manicker

Kapitel 7
kolsyrebubblor i magen, högljutt, allergisk, rygga tillbaka, sköthäst, inställd

Kapitel 8
vänta på bättre tider, prassla, huller om buller

Kapitel 9
vara i centrum, hångel, jubla

Kapitel 10
glödlampa, busvissla, segergest, överläpp, tveka

Kapitel 11
livlig fantasi, sväljer hårt, besviken, puls, midja, röd i bröstet, klafsar

Kapitel 12
bekymmer, notiser

Kapitel 13
snava, online, exposed, skrynklig, brottsligt, kränka, samtycke, väta, resa sig hastigt, dra efter andan

Kapitel 14
stall, rytmiskt tuggande, frusta, beröring, tigger, titta under lugg, famn

© boksmart

Tips på frågor eller uppgifter under hela läsningen. Att använda olika lässtrategier för att förstå och tolka innehållet är viktigt.

Sammanfatta kapitlet

Vilka frågor har du om det du läst hittills?

Vad tror du kommer hända sen?

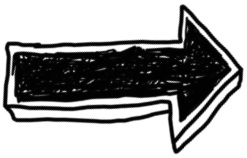

Vad får du för inre bilder?
Beskriv eller rita.

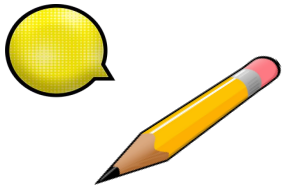

Var det några nya ord eller svåra uttryck med i det vi/du läste?

Skriv en fråga om innehållet i kapitlet och låt en kompis svara.

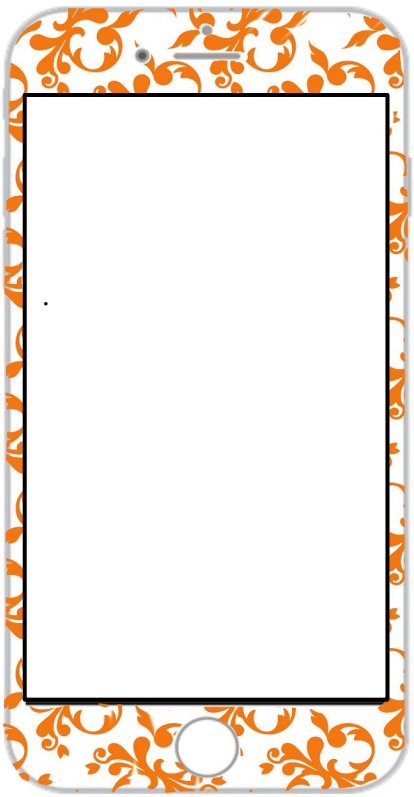

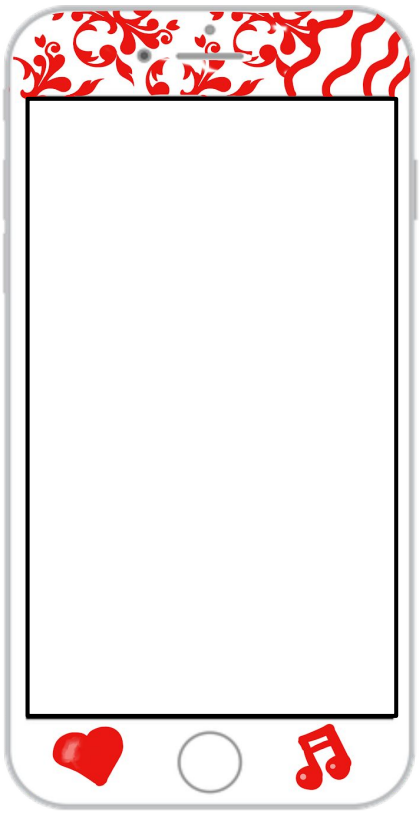

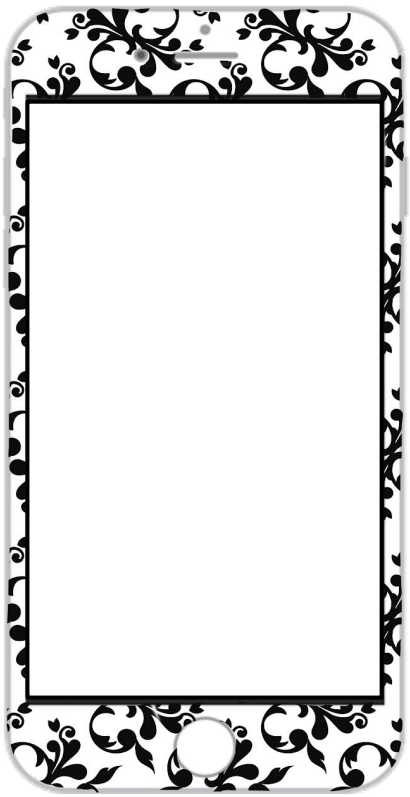

Samtycke (s.40)

★ Samtycke kan både handla om vad vi säger och vad vi visar. Att dra sig undan eller ta bort en persons hand betyder också nej.

★ Hur vet man att man har samtycke? Fråga! Allt annat än ett tydligt ja är ett nej. Samtycke kan förändras och gäller inte för alltid. Något som först känns okej kan kännas fel en stund senare. Kolla av samtycke ofta.

★ Kommentarer, emojis eller memes kan betyda olika saker för olika personer. Om du är osäker på om någon vill ha det där meddelandet, bilden eller filmen - fråga innan eller skicka inte alls.

★ Ett bra sätt att undvika att begå brott mot andra är att bara lägga upp bilder på kompisar eller andra som gett sitt medgivande (samtycke) till det.

★ Även om du är kär i eller känner personen i fråga får ändå ingen gå över reglerna som du har satt kring din kropp. Det gäller såväl i den fysiska världen som på nätet.

★ Det är aldrig ditt fel om någon går över dina gränser eller skickar något till dig som du inte vill ha eller se. Tips: Träna på att säga "stopp!", "det här känns inte bra" eller "vänta!"

© boksmart

Exposekonton/uthängningar (s.39)

★ Ett exposekonto kan finnas på sociala plattformar och är en form av digital mobbning. Ofta sprids avklädda bilder eller rykten anonymt, ibland av andra barn och unga.
Att utsätta andra för det kan vara ett brott som heter olaga integritetsintrång.

★ På en del exposekonton kan det finnas tusentals brottsoffer och mångdubbelt fler användare som ser bilderna och filmerna.

★ Du som blir drabbad kan anmäla exposekonton direkt till plattformen och be dem att ta bort det. Företag kan stänga av konton som gör saker på nätet som inte är okej. Prata med en vuxen du litar på.

★ Du som råkar på ett exposekonto: sprid aldrig bilder, filmer eller kränkande kommentarer vidare.

© boksmart

Exempel på lektionstips

Samtycke (UR play)
“Jenny om kroppen, känslor och sånt”
https://urplay.se/program/232359-jenny-om-kroppen-kanslor-och-sant-samtycke

Samtycke för barn
https://www.youtube.com/watch?v=nC3uMIpKZOU

Rädda barnens material Stopp min kropp!
https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/filmer/

Samtycke på nätet, Är detta samtycke?
Dam smygfilmas
https://www.abc.net.au/news/2022-07-14/tiktok-video-maree-melbourne-flowers/101228418

Luis Rubiales
https://www.svt.se/sport/fotboll/luis-rubiales-forsvar-kysste-jenni-hermoso-som-om-det-vore-hans-dotter

Arbetsblad kring ämnet finns här:
https://drive.google.com/file/d/1IDShX8A_cz3Wk095dNfZodj8_PSTWcZD/view?usp=share_link

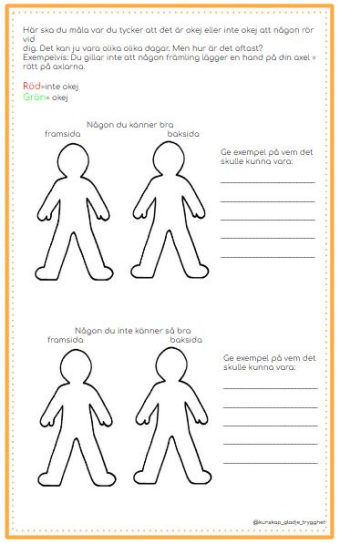

© boksmart

@kunskap_gladje_trygghet

Att reflektera över när boken är utläst

Låt eleverna reflektera enskilt och i grupp och låt dem som vill, dela med sig av tankar och funderingar.

- ★ Vad gör du om du ser saker online som du egentligen inte vill titta på?
- ★ Vad är samtycke för dig?
- ★ Varför är samtycke viktigt?
- ★ Hur vet man att man har samtycke?
- ★ Vad kan bekräftelse få en att ställa upp på eller göra?
- ★ Vilka är dina extra privata kroppsdelar?
- ★ Vid ett tillfälle i boken slår Robin till Nollan på rumpan. Hur skulle du känna om någon gjorde så mot dig. Vad kan du göra om det händer?
- ★ Vad kan man tänka på innan man delar bilder på någon annan på nätet?
- ★ Vad betyder grupptryck?
- ★ Kan du vara ledsen, orolig eller arg fast du inte vill visa det utåt? Hur känns det för dig?
- ★ Är alla skämt roliga?
- ★ Vad kan man tänka på innan man skämtar med någon annan?
- ★ Vad är en riktig vän för dig?

© boksmart

@kunskap_gladje_trygghet

Att reflektera över när boken är utläst

Egen reflektion

★ Vad gör du om du ser saker online som du egentligen inte vill titta på?

_____

★ Vad är samtycke för dig?

_____

_____

★ Varför är samtycke viktigt?

_____

_____

★ Hur vet man att man har samtycke?

_____

_____

★ Vilka är dina extra privata kroppsdelar?

_____

_____

© boksmart

@kunskap_gladje_trygghet

Att reflektera över när boken är utläst fortsättning ...

★ Vad kan man tänka på innan man delar bilder på någon annan på nätet?

_____

_____

★ Vad betyder grupptryck?

_____

_____

★ Är alla skämt roliga?

_____

_____

★ Vad kan man tänka på innan man skämtar med någon annan?

_____

_____

★ Vad är en riktig vän för dig?

_____

_____

© boksmart

@kunskap_gladje_trygghet

Bra och dåliga hemligheter

Ibland kan det vara svårt att berätta om man varit med om något jobbigt eller om någon sagt att man inte får berätta om något som har hänt. Det kan kännas som man skvallrar eller avslöjar hemliga saker. Men vad är då en bra hemlighet som är okej att vara tyst om och vad kan vara en dålig hemlighet att inte berätta om?

En bra hemlighet är något som gör dig och andra glada. En dålig hemlighet är något som får dig att må dåligt, får dig att bli rädd eller ledsen eller bara konstig inuti kroppen, oftast magen. Dåliga hemligheter får/ska man alltid berätta om!!! Sätt ett X i rutan för det du tycker är en bra eller dålig hemlighet.

		Du vet vad ditt syskon ska få i födelsedagspresent och dina föräldrar har sagt att det är hemligt.
		Du vet vad din lärare har planerat för överraskning till fredagskul. Hen ber dig att inte säga något till de andra.
		Du vet vem din kompis är kär i och hen vill inte att du berättar det för någon annan.
		En klasskompis tog kort på dig i omklädningsrummet och sa att du inte fick säga något för då...
		Du är ledsen för att en vuxen i skolan sagt något dumt till dig. Den vuxna säger att du inte får berätta det hemma för då skvallrar du.
		Du ser en kompis bli retad och slagen och de som slår din kompis säger att du inte får skvallra för då ska de vara dum mot dig också.
		Du ska få ett syskon men får inte berätta det för någon än.
		Du har sett en läskig video på Tik Tok.
		Du har ätit upp din syrras godis och har jättedåligt samvete.
		Det händer något när du är på nätet som ger dig lite ont i magen.

@kunskap_gladje_trygghet

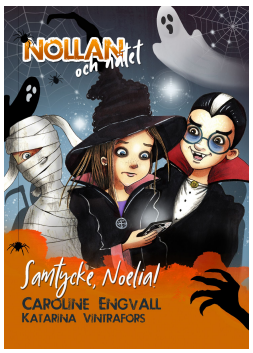

Bokrecension

Titel: _____

Författare: _____

Illustratör: _____

Boken handlar om _____

_____

_____

_____

_____

Ringa in det som beskriver boken bäst

Kul	spännande	läskig	lång	bra
kort	igenkännande	berättelse	tråkig	
humoristisk	lärorik	fakta	jag vill läsa mer	

Rita en bild om något som hänt i boken

Boken får ____ smileys:
Färglägg

Motivera varför:

_____

_____

_____

_____

_____

© boksmart

Målarbild

Illustratör: Katarina Vintrafors

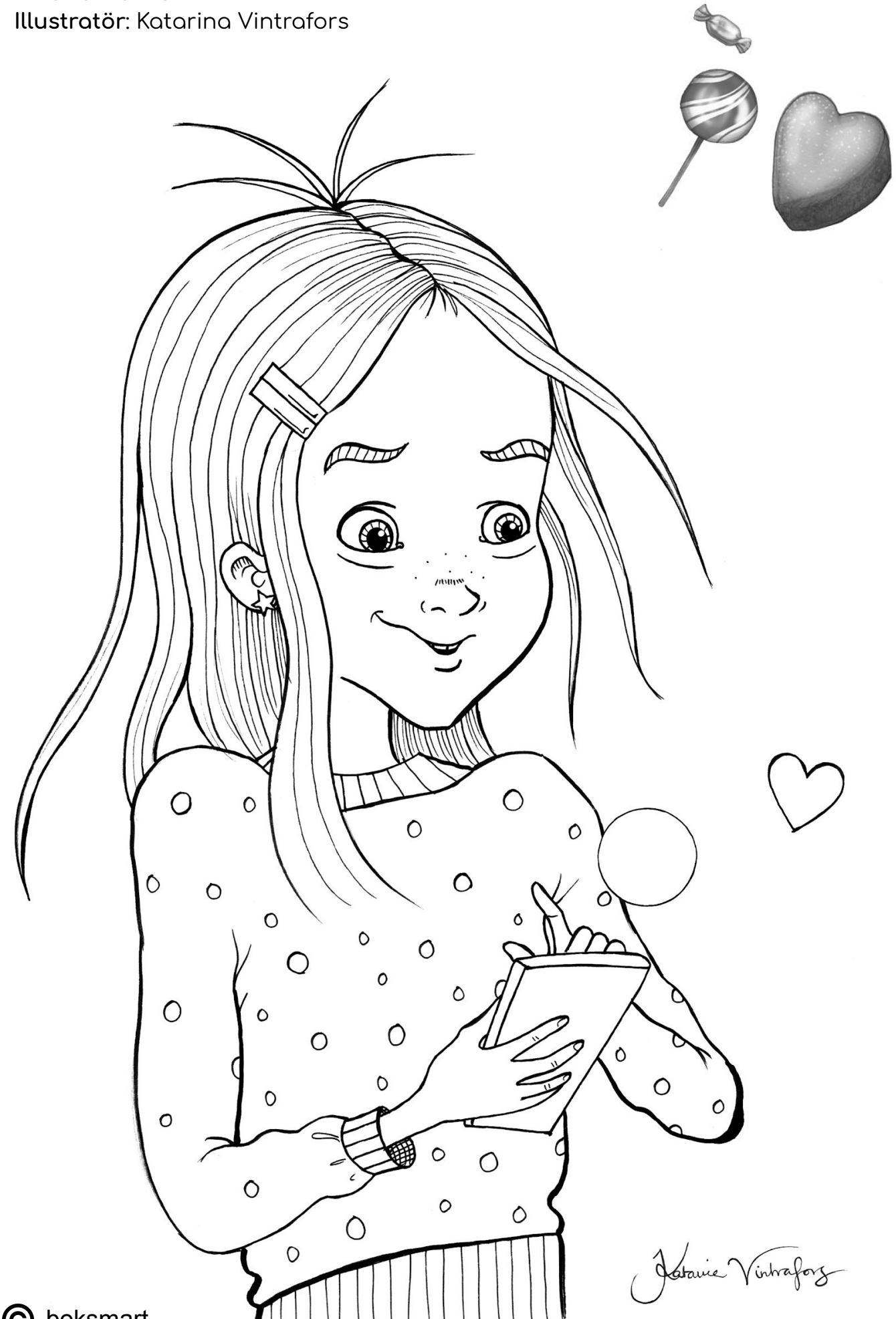

© boksmart

Målarbild

Illustratör: Katarina Vintrafors

© boksmart

© boksmart

Emma
@kunskap_gladje_trygghet

Skriv ett sms till Nollan.
Skriv för hand eller klistra på det du skriver digitalt.

Emma
@kunskap_gladje_trygghet

Jag som gör lärarhandledningarna heter Emma Carlström och arbetar som förstelärare på lågstadiet.

Jag tycker själv om att använda barnlitteratur i undervisningen, bland annat till värdegrundsarbete.

I min blogg på Pedagog Örebro kan du läsa om hur jag arbetat med detta och mycket annat.
https://extra.orebro.se/pedagogorebro/bloggar/kunskapgladjeochtrygghet.4.3d631c4f165eb81daf439ab.html

På min lärar-Instagram *@kunskap_gladje_trygghet* kan du följa min vardag som lärare. Jag vill dela med mig av tips och inspiration och får väldigt mycket inspiration där genom att följa andra kollegor runt om i Sverige.
https://www.instagram.com/kunskap_gladje_trygghet/

Foto: Christina Winström

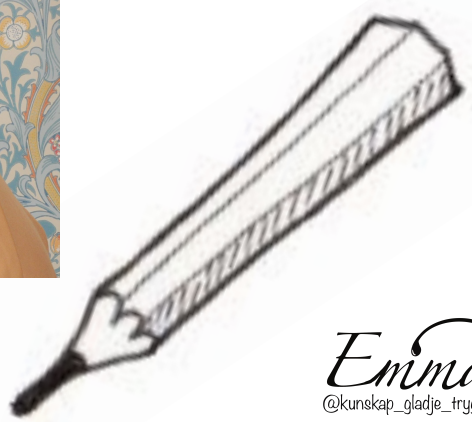

Emma
@kunskap_gladje_trygghet

© boksmart